

M E R K U R I U S Z

4 / 2011

Notka wstępna

Miesiąc kwiecień był wyjątkowo bogaty na wydarzenia kulturalne związane bezpośrednio czy pośrednio z Klubem Polskim. Wnet na jego początku wernisaż otworzył wystawę o życiu i twórczości Jana Ignacego Paderewskiego. W organizacji i przygotowaniach praskich do wystawy największy wkład roboczy włożyły panie Krystyna Olaszek – Kotýnek i Bibianna Szulc – Ach i należą się im podziękowania za trud i sprawny przebieg jak wernisażu, tak wystawy i zadowolenie gości z Tarnowa. O samym wernisażu niżej.

W przedwieczór rocznicy tragedii pod Smoleńskiem odbył się koncert ku czci ofiar tej tragedii w Rudolfinum, w sali koncertowej im. Dvořáka. W programie wystąpiła orkiestra Filharmonii Czeskiej i Praski Chór Filharmoniczny pod batutą Massimo Zanettiego. W programie były dwa utwory: Litania do Marii Panny Karola Szymanowskiego i Requiem Giuseppe Verdiego. Jako soliści wystąpili: Iwona Sobotka (sopran – w utworze Szymanowskiego), Serena Farnocchia (sopran), Annamaria Chiuri (alt), Ludovít Ludha (tenor) oraz Jacques – Greg Belobo (bas). Patronat nad koncertem przejął prezydent Republiki Czeskiej, pan Václav Klaus, który był obecny na sali. Po koncercie krótkie przemówienia wygłosili panowie wiceminister Jan Borkowski oraz Ambasador RP w CR Jan Pastwa wspominając osobistości dotknięte katastrofą.

Rok bieżący jest również rokiem Czesława Miłosza, poety, filozofa, naukowca i wykładowcy. Pierwszym przyczynkiem do uczczenia tego roku był program przygotowany przez grono profesorskie i uczniów Szkolnego Punktu Konsultacyjnego im. Św. Jadwigi, który składał się z wierszy polskiego noblisty, dokumentów i fotografii ilustrujących jego życie przekładanych muzyką. Program ten odbył się w Domu Mniejszości Narodowych ze wsparciem i udziałem Klubu Polskiego. Obecny na sali filozoficzny nastrój poezji uświadomił jej potrzebę i siłę, która tak ważna jest w decyzjach egzystencjalnych.

Powinniśmy zaznaczyć też jeden fakt, który nie jest faktem zbyt częstym. Jeżeli obywatel czeskiego państwa, polskiego pochodzenia otrzymuje odznaczenie państwa węgierskiego, to coś za tym musi być. Nasz członek, do niedawna członek zarządu, pan Stanisław Gawlik otrzymał Krzyż Kawalerski Republiki Węgierskiej za czynność polityczną poświęconą ochronie praw mniejszości narodowych. Pan Stanisław Gawlik od początku historii wyzwolonej pracuje w ramach stowarzyszenia Coexistentia – Wspólnota, które w wyborach komunalnych ma niepodważalne sukcesy, a na tych sukcesach ma pan Stanisław Gawlik niepodważalne zasługi. Byliśmy gośćmi przekazania tego wyjątkowego wyróżnienia w Ambasadzie Republiki Węgierskiej i składamy gratulacje na ręce wyróżnionego.

Sprawą nie zupełnie małej miary jest fakt, że zwrócił się do nas zawiązujący się komitet Muzeum Polonii, który by miał powstać w Gdyni. Gościliśmy przedstawicieli tego komitetu, którzy odnieśli sobie, trzeba mieć nadzieję, że pozytywne wyobrażenie o Polonii praskiej, co w przyszłości może znaczyć, że jeszcze bliżej będziemy Macierzy.

Władysław Adamiec

Wernisaż wystawy o Ignacym Janie Paderewskim w Domu Mniejszości Narodowych w Pradze

W sobotnie popołudnie, 2 kwietnia br., w Domu Mniejszości Narodowych w Pradze odbył się wernisaż wystawy „**Jan Ignacy Paderewski – wybitny polski pianista, kompozytor, mąż stanu, patriota**”. Wystawę, którą opracowało Powiatowe Starostwo w Tarnowie przedstawił społeczeństwu praskiemu Klub Polski w Pradze. Wystawa została zorganizowana w związku z ubiegłoroczną 175 rocznicą urodzin pianisty oraz tegoroczną 70 rocznicą Jego śmierci. Na wernisażu wśród licznie przybyłych gości byli obecni między innymi: Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Czeskiej Jego Ekscelencja Jan Pastwa z Małżonką, Radca Ambasady pani Aurelia Krynicka, Starosta Powiatu Tarnowskiego pan Andrzej Kras

z małżonką, kierownik Wydziału Kultury i Promocji Starostwa Powiatowego w Tarnowie pan Ryszard Żądło z małżonką, wicedyrektor Instytutu Polskiego w Pradze pani Krystyna Krauze, dyrektor Domu Mniejszości Narodowych w Pradze pani Romana Hrabáková oraz zainteresowani tematyką mieszkańcy Pragi (obecni byli zarówno Polacy jak i Czesi oraz przedstawiciele innych narodowości). Po przywitaniu gości przez prezesa Klubu Polskiego Władysława Adamca, przemówił do zebranych Ambasador RP Jan Pastwa. W swoim przemówieniu podkreślił wszechstronne zasługi Ignacego Paderewskiego dla Polski, jego talent muzyczny i wirtuozerie. Pan ambasador wyraził radość z tego, że dzięki wystawie wielu mieszkańców Pragi bliżej zaznajomi się z tą wielką postacią w dziejach Polski. Podziękował również obecnym przedstawicielom Starostwa Powiatu Tarnowskiego – Staroście Andrzejowi Krasie oraz panu Ryszardowi Żądle za ciekawą wystawę. Pan starosta Andrzej Kras w swoim przemówieniu wyraził radość z tego, że dzięki owocnej współpracy z zarządem Klubu Polskiego w Pradze, starostwo tarnowskie już po raz drugi ma możliwość zaprezentowania mieszkańcom Pragi opracowanych przez siebie wystaw (w październiku 2009 roku odbyła się już tutaj wystawa „Cmentarze wojenne z pierwszej wojny światowej na terenie dawnej Galicji”). Przypomniął, że pierwszą i zarazem jedyną siedzibą Ignacego Paderewskiego w Polsce był dworek w Dolnej Kąsnej położonej w powiecie tarnowskim. Temat ten rozwinął pan Ryszard Żądło mówiąc o

historii tego dworku, który należał do Paderewskiego w latach 1897–1902. Obecnie jest to miejsce, w którym gromadzone są pamiątki związane z Ignacym Paderewskim, a zarazem kultywowane są tradycje tego wielkiego muzyka i Polaka. Odbywają się tutaj kursy mistrzowskie, spotkania artystów z różnych dziedzin sztuki, koncerty w wykonaniu wybitnych solistów. Dużym zainteresowaniem cieszy się organizowany w Kąsnej Dolnej festiwal „Bravo Maestro” z udziałem najlepszych muzyków. Pan Żądło zachęcał obecnych do zwiedzenia tego uroczego miejsca, owiniętego mgłą wspomnień o wybitnym Polaku.

Bardzo miłym akcentem wernisażu był występ młodziutkiej uczennicy Szkoły Muzycznej w Tarnowie imieniem Ignacego Paderewskiego – Kaji Wiater, która na wstępie wernisażu bardzo ładnie zagrała na klarncie nokturn Fryderyka Chopina.

Wystawa podzielona była tematycznie na cztery części: życie prywatne Ignacego Paderewskiego, pobyt w Paso Robles w Kalifornii (tutaj Mistrz posiadał swoje rancza, na których uprawiał winorośle, migdałowce i wiele drzew owocowych - w latach 1914-19 wielokrotnie tu przyjeżdżał na dłuższy pobyt), twórczość muzyczna oraz życie publiczne. Fotografie zgromadzone na wystawie pochodzą

głównie z okresu pobytu pianisty w Stanach Zjednoczonych. Teksty na planszach opracował dyrektor Centrum Polskiej Muzyki w Los Angeles – Marek Żebrowski. Na wystawie w Pradze teksty w języku polskim i angielskim zostały uzupełnione również tekstami czeskimi.

Krystyna Olaszek - Kotýnek

Godne reprezentowanie Polski zagranicą – nasz wspólny cel

Przedstawiciele Polonii Praskiej mieli przyjemność spotkać się w piątkowe popołudnie 8 kwietnia br. z panem Janem Borkowskim - Wiceministrem Spraw Zagranicznych RP, Sekretarzem Stanu do spraw parlamentarnych i Polonii oraz informacji i kultury.

W spotkaniu z ministrem Borkowskim uczestniczyli: Ambasador RP w RC Jan Pastwa, pracownik MSZ pan Maciej Szymanowski (poprzedni dyrektor IP w Pradze), pani Radca Ambasady RP w Pradze Aurelia Krynicka, Konsul Generalny RP w Ostrawie Anna Olszewska, dyrektor przedstawicielstwa „LOT“ w RC Jolanta Grala – Bednarcik, pracownicy ambasady i konsulatu, wicedyrektor Instytutu Polskiego w Pradze Krystyna Krauze, przedstawiciele Klubu Polskiego w Pradze, Szkolnego Punktu Konsultacyjnego im. Świętej Jadwigi przy Ambasadzie RP w Pradze, portalu informacyjnego CzaPLa i inni reprezentanci Polaków zamieszkałych w Pradze. Na spotkaniu był również obecny prezes Rady Kongresu Polaków dr Józef Szymeczek.

Spotkanie odbyło się w siedzibie Klubu Polskiego w Pradze w Domu Mniejszości Narodowych. Goście zebrali się w sali, w której akurat w tych dniach odbywała się wystawa poświęcona wybitnemu Polakowi - Ignacemu Janowi Paderewskiemu. Po przywitaniu przez prezesa Klubu Polskiego Władysława Adamca, głos zabrał pan minister Borkowski. W swoim wystąpieniu podkreślił między innymi, że kontakty polskiego ministerstwa spraw zagranicznych z Polonią powinny się opierać nie tylko na niesieniu pomocy tym organizacjom przez ministerstwo, ale przede wszystkim na wzajemnej współpracy. Polacy zamieszkali zagranicą mają bowiem olbrzymie możliwości w propagowaniu Polski w świecie: zarówno swoją indywidualną postawą, wkładem w pracę dla społeczeństwa kraju, w którym żyją, jak również przez działalność na rzecz poszerzania wiadomości o Polsce wśród tego społeczeństwa. Pozycja Polski w świecie zależy w bardzo dużym stopniu od tego, co inni będą wiedzieć o naszej historii, kulturze, osiągnięciach naukowych i artystycznych.

Pan ambasador Jan Pastwa nawiązując do słów pana ministra wyraził się z uznaniem o działalności w tym kierunku polskich organizacji w Czechach.

Po zwiedzeniu wystawy – której zorganizowanie dowodzi, że polskie stowarzyszenia w Pradze starają się zaznajamiać społeczeństwo praskie z polską kulturą i najwybitniejszymi jej przedstawicielami – zebrani goście udali się do sali kawiarnianej DMN, gdzie przy drobnych poczęstunku żywo rozwijała się rozmowa przedstawicieli Polonii z panem ministrem, który chętnie odpowiadał na zadawane pytania. Przy tej okazji prezes Klubu Polskiego w Pradze wspomniał o zbliżającej się dwudziestej rocznicy odrodzenia stowarzyszenia (po długoletniej wymuszonej przerwie wojennej i w okresie władzy komunistycznej). Władysław Adamiec wyraził nadzieję, że będziemy mieć przyjemność gościć na tej uroczystości przedstawicieli ministerstwa.

Krystyna Olaszek - Kotýnek

Urlop na Szlaku Piastowskim

Minęły Święta Wielkanocne i szybko zbliża się czas urlopów. Tym, którzy planują spędzenie urlopu w Polsce proponuję udanie się do Wielkopolski – kolebki naszej historii. Warto tę ziemię, okrytą legendami oraz bogatą w miejsca z okresu tworzenia się polskiej państwowości pokazać naszym dzieciom i wnukom, a także pochwalić się polską historią przed czeskimi członkami naszych międzynarodowych rodzin.

Uczestnicząc w ubiegłym roku w XVIII Światowym Forum Mediów Polonijnych miałam okazję zobaczyć wiele ciekawych miejsc w Wielkopolsce, które przed laty zwiedzałam z rodzicami lub wycieczką szkolną. I muszę przyznać, że zapragnęłam przyjechać tu jeszcze raz z najmłodszymi członkami rodziny.

Dzisiaj wspomnę tylko kilka z tych przeze mnie zwiedzanych i godnych polecenia miejsc:

Kalisz - miasto, które wielu historyków utożsamia ze wspomnianą w II wieku przez greckiego uczonego Ptolomeusza z Aleksandrii Calisią znajdującą się na trasie szlaku bursztynowego, leży w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego nad rzeką Prosną. Dlatego Kaliszanie obchodzą jubileusz 1850- lecia swojego domniemanego istnienia. Podczas naszego pobytu w Kaliszu te pradawne czasy przybliżył nam pokaz oddziału rzymskich legionistów i pięknych, biało odzianych Rzymianek. Autentyczna, najstarsza wzmianka o mieście Kalisz pochodzi z 1268 roku. To piękne, starodawne miasto zostało nieomal całkowicie

spalone w pierwszych dniach I wojny światowej przez oddziały niemieckie. Pomimo to dzisiaj może się poszczycić wielu zabytkami architektury sakralnej, przemysłowej i publicznej. Katedra z XIII wieku, wiele zabytkowych kościołów, Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego, Ratusz Miejski, liczne stare mosty, zabytki architektury przemysłowej. Założony w 1788 roku park miejski jest najstarszym parkiem publicznym w Polsce. Kalisz jest drugim co do wielkości miastem Wielkopolski. Obecnie miasto jest siedzibą wiele instytucji państwowych i administracyjnych, sądu, ma rozwinięty przemysł lotniczy, koronkarski, spożywczy. Kalisz jest żywym ośrodkiem kultury - posiada teatr, filharmonię, muzeum, liczne galerie. W mieście istnieje Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa oraz Filia Uniwersytetu Poznańskiego im. Adama Mickiewicza.

Miasto związane jest z nazwiskami Marii Konopnickiej, Marii Dąbrowskiej, Adama Asnyka, Prezydenta Wojciechowskiego i wielu innych wybitnych postaci.

Dla mnie Kalisz ma specjalny urok – chodząc po mieście wyobrażałam sobie Barbarę Niechcic spacerującą po rynku z siostrą Terenią, obie roześmiane, rozmarzone, w długich powłóczystych sukniach i bogato ozdobionych kapeluszach, z parasolkami w ręku. Przy stoliku w cukierni Agnieszka z rodzicami - Barbarą i Bogumiłem, z zachwytem ogląda swój nowy, przed chwilą kupiony płaszczyk i ze smakiem je lody....

Czasu na zwiedzanie Kalisza nie ma jednak zbyt dużo. Jeszcze więc tylko krótki wyjazd do Prastarego Zawodzia, Rezerwatu Archeologicznego „Kaliski Gród Piastów” i pożegnamy się z tym pięknym miastem i jego gościnnymi mieszkańcami.

Ostrów Lednicki - położony około 18 km od Gniezna - to jedno z najważniejszych miejsc w historii Polski. Za czasów panowania Mieszka I i Bolesława Chrobrego był to jeden z najważniejszych grodów obronnych. W czasach Mieszka I w dawnym grodzie wzniesiono potężną fortyfikację, w której zbudowano palatium (pałac) władcy połączony z kaplicą z basenami do chrztu oraz oddzielnie stojący kościół cmentarny. Ich ruiny w postaci murów miejscami dochodzących do 3 m wysokości widoczne są do dnia dzisiejszego. Kompleks obronny był połączony ze stałym lądem drewnianymi

mostami.

W latach 80-tych XX wieku odkryto w obrębie ruin misy basenów chrzcielnych. Odkrycie to stało się przyczyną przypuszczeń, że właśnie tutaj na Ostrowie Lednickim w 966 roku mógł się odbyć chrzest Mieszka I i jego otoczenia.

W 1969 roku został utworzony Rezerwat Archeologiczny na Ostrowie Lednickim - Muzeum Początków Państwa Polskiego na Lednicy.

Dla turysty – miłośnika przyrody, Ostrów Lednicki ma również duże znaczenie krajobrazowe. Urocze jezioro, spokój i skansen starych drewnianych budynków są bezspornie godne podziwu.

Gniezno – miasto związane z początkami państwa polskiego. To tutaj była pierwsza stolica Polski, to tutaj w 1000 roku spotkali się cesarz Otton III i książę Bolesław Chrobry, tu znajduje się gotycka katedra z grobem świętego Wojciecha, siedziba arcybiskupów gnieźnieńskich, siedziba kurii prymasowskiej, ale również ośrodek akademicki; Miasto

wznosi się malowniczo na siedmiu pagórkach. W 1025 roku w Gnieźnie miała miejsce koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski. W 1038 r. do Gniezna wtargnął książę czeski Brzetysław I, pozostawiając po sobie spalone podgrodzia i zniszczoną, ograbioną katedrę oraz zburzony zamek książęcy. Na skutek tego Kazimierz Odnowiciel przeniósł stolicę do Krakowa. Pożar w 1192 r. zniszczył kamienny zamek na Wzgórzu Lecha.

W katedrze warto obejrzeć Drzwi Gnieźnieńskie przedstawiające zyciorys św. Wojciecha, Srebrny Relikwiarz tego świętego oraz dwa gotyckie portale. W mieście znajdują się dwa muzea: Muzeum Początków Państwa Polskiego oraz Muzeum Diecezji.

Poznań – jest jednym z najstarszych polskich miast. Miasto leży nad rzekami Wartą i Cybiną na Pojezierzu Wielkopolskim. Już w VIII wieku pojawili się tu Polanie i prawdopodobnie z tego okresu pochodzi gród na Ostrowie Tumskim. W X wieku gród znalazł się pod panowaniem Piastów i stał się jednym z ośrodków stołecznych i religijnych ich państwa. W poznańskiej Bazylice archikatedralnej świętych apostołów Piotra i Pawła na wyspie Ostrów Tumski pochowani są pierwsi władcy Polski: Mieszko I oraz Bolesław Chrobry. Katedra, której początki sięgają 968 roku, jest jednym z hipotetycznym miejsc, w którym miał się odbyć chrzest Mieszka I.

Obecnie Poznań jest jednym z największych w kraju ośrodków gospodarczych, akademickich, naukowych i kulturalnych. Corocznie od 1921 roku odbywają się tutaj Międzynarodowe Targi Poznańskie, jedne z największych w Europie.

Najpiękniejszą budową Poznania jest renesansowy ratusz na Starym Rynku, projektu Jana Baptysty Quadro. Na wieży ratusza w południe trykają się koziołki, będące symbolem miasta Poznania, a trębacz wygrywa hejnał na cztery strony świata. Ratusz otaczają malownicze kamienice, przed którymi w lecie „zakwitają” kolorowymi parasolami ogródki kawiarniane. Turyści przybywający do Poznania z dziećmi powinni również odwiedzić miejscowe ZOO.

Poznań nazywane jest „muzyczną stolicą Polski” - od wielu lat działa tutaj chór chłopięcy „Poznańskie Słowiki”, co 5 lat odbywają się konkursy skrzypcowe i lutnicze imieniem Henryka Wieniawskiego, znana jest tutejsza opera..

Na lekcję historii podczas tegorocznego urlopu wymienione powyżej miejsca muszą wystarczyć. Warto też przecież odpocząć w przyrodzie. A w Wielkopolsce przepięknych miejsc do prawdziwego odpoczynku nie brakuje: liczne jeziora i rzeki, bujne lasy zachęcają do kąpieli, sportów wodnych i spacerów. Podczas Forum zwiedziliśmy ośrodek wypoczynkowy w gminie Witkowo. Gmina Witkowo położona jest na południowy-wschód od Gniezna. Ten zakątek Wielkopolski posiada wspaniałe walory naturalne: malownicze tereny, czyste wody jezior, głębokie lasy.

Skorzęcin położony w gminie Witkowo należy do największych ośrodków wypoczynkowych nad jeziorami w Polsce. Ośrodek położony w lesie pomiędzy jeziorami Niedzięgiel i jeziorem Białym oferuje turystom na powierzchni 41 ha około 6 tysięcy miejsc noclegowych. Jeziora te odznaczają się czystą wodą, ich łagodne brzegi zachęcają do kąpieli i opalania się na szerokich, piaszczystych plażach.. Do wieczornych spacerów nad jeziorem zaprasza dobrze oświetlone, wygodne moło. Ośrodek posiada dobre zaplecze handlowo-gastronomiczne, wypożyczalnie sprzętu do sportów wodnych i do gier zręcznościowych. Dla dzieci jest do dyspozycji plac zabaw i wesołe miasteczko. W ośrodku odbywają się też liczne imprezy sportowe i kulturalne. (Bliższe informacje znajdą Państwo w internecie www.Witkowo.pl okolice Witkowa).

I jeszcze na koniec coś dla miłośników zabytków pałacowo-parkowych:

Rogalin –siedziba rodu Raczyńskich – monumentalny barokowo – klasycystyczny pałac, park w stylu francuskim i powozownia pochodzą z XVIII wieku. W pałacowej galerii można obejrzeć bogate zbiory obrazów sławnych malarzy. Na skraju rezydencji znajduje się kaplica pałacowa – w jej podziemiach ułożone są ciała dawnych właścicieli pałacu. Spoczywa tutaj też hrabia Edward Raczyński, były prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie.

Pałac otacza największe w Europie skupisko starych, liczących ponad 700 lat dębów. Na terenie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego znajduje się ponad 2000 dębów, z których najpotężniejsze mają pnie o obwodzie sięgającym 9 m. Najstynniejsze trzy dęby noszą imiona legendarnych braci, założycieli trzech słowiańskich państw - Lech, Czech i Rus.

A więc: miłych wrażeń z pobytu w Wielkopolsce!

Krystyna Olaszek-Kotýnek

Zaproszenia

Następne spotkanie członków Klubu Polskiego w roku 2011 odbędzie się w czwartek, 26 maja, o godzinie 17.00 w Domu Mniejszości Narodowych, Vocelova 3, Praga 2

www.klubpolski.cz - www.polonica.cz - www.polskyinstitut.cz - www.prague.polemb.net
www.szkolapolskawpradze.com - www.krecik.euweb.cz - www.pzko.cz www.polonusbrno.org
www.parafiiawpradze.pl - www.kcmt.cz - www.czapla.cz